

KLYS och Copyswedes remissyttrande över SOU 2025:100 Åtgärder mot illegal ip-tv

1 Inledning

1.1 Presentation

KLYS utgör en samlad röst för kulturskapare i hela landet. I det arbetet är en stark upphovsrätt en viktig del vid sidan av en offensiv kultur- och konstnärspolitik, fungerande sociala trygghetssystem för frilansare och en vidsträckt yttrandefrihet. en samlad röst för Sveriges yrkesverksamma kulturskapare och företräder genom sina 14 medlemsorganisationer ca 30 000 upphovspersoner och utövare inom olika konst- och kulturbranscher. KLYS arbetar för att främja de sociala och ekonomiska villkoren för dessa yrkesgrupper.

Copyswede arbetar för att finansiera skapandet av ny kultur och är experter på kollektiv förvaltning av upphovsrätt på tv-området. Copyswede licensierar vidareanvändning av tv- och radioprogram i olika medier och sköter även det svenska systemet för privatkopieringsersättning (PKE). Copyswede arbetar, på uppdrag av sina 14 medlemsorganisationer, för att kulturskapare ska få betalt för sin upphovsrätt. För att kulturkonsumtionen ska vara hållbar måste de som skapar få en rimlig ersättning. Copyswede står under tillsyn av den statliga myndigheten Patent- och registreringsverket (PRV).

Yrkesverksamma upphovspersoner och utövande konstnärer är beroende av en stark och väl fungerande upphovsrätt för sin försörjning och konstnärliga utveckling. En sådan upphovsrätt säkerställer långsiktigt hållbara kulturella och kreativa branscher samt främjar återväxten på kultur- och medieområdet, inte minst inom den audiovisuella sektorn som är den som främst berörs av den aktuella utredningen.

1.2 Sammanfattning

Illegal ip-tv är ett växande problem som kräver kraftsamling både från myndigheter, rättighetshavare och branschaktörer. Utredningen ger en väl underbyggd analys av problemets omfattning och de tekniska utmaningar som föreligger. KLYS och Copyswede instämmer i att nuvarande lagstiftning är otillräcklig och att reformer är nödvändiga för att säkerställa ett effektivt skydd för upphovsrättsligt skyddat innehåll.

KLYS och Copyswede tillstyrker i huvudsak förslagen i betänkandet. Vi delar också utredningens bedömning att illegal ip-tv utgör ett allvarligt hot mot rättighetshavare, den legala mediemarknaden och statens skatteintäkter. KLYS och Copyswede vill också framhålla vikten av att förändringar sker på ett rättssäkert och proportionerligt sätt, och med tydliga informationsinsatser.

2. Upphovspersonernas och de utövande konstnärernas roll

KLYS och Copyswede delar utredningens uppfattning att situationen är allvarlig i flera hänseenden och att det finns behov av lagstiftningsåtgärder av olika slag. Det kan konstateras att utredningens förslag i allt väsentligt ligger i linje med vad KLYS och Copyswede förordat i samband med remissvar över tidigare lagstiftningsinitiativ på piratdeko- och illegal avkodningsområdet.

Det som föreslås av utredningen är en uppdatering av den lagstiftning som redan finns på området för att stävja olika former av obehörig tillgång till AV-tjänster. Precis som i den befintliga lagstiftningen är det centrala tillämplighetsrekvisitet att det sker obehörig tillgång till en på visst sätt definierad ”tjänst”.

Det innebär att de grupper som KLYS och Copyswede representerar inte berörs direkt av den aktuella lagstiftningen. Den är inget verktyg som upphovspersoner och utövande konstnärer kan använda för att agera rättsligt och den utgör för dem ingen grund för

skadeståndsanspråk. Däremot är upphovspersoner och utövande konstnärer indirekt berörda på sätt som gör förändringarna betydelsefulla för dessa grupper.

3. Utredningens förslag

3.1 Modernisering av begrepp och forumfrågan

En bärande tanke i utredningens förslag till effektiviserad lagstiftning är att minska skillnader mellan rättsverkan och tillämpning av å ena sidan upphovsrätten och å den andra lagstiftningen rörande obehörig tillgång till skyddad tjänst och att de båda lagstiftningarna ska vara jämbördigt komplementära.

Det föreslås vidare att några begrepp och benämningar, som hittills har begränsat lagens tillämplighet, ändras. Förslaget att ersätta begreppet *avkodningsutrustning* med *olaglig utrustning* och att vidga definitionerna generellt på ett teknikneutralt sätt **menar KLYS och Copyswede** är både rimligt och ändamålsenligt.

KLYS och Copyswede tillstyrker också förslaget att göra Patent- och marknadsdomstolen till exklusivt forum i första instans, eftersom detta skapar en tydligare och mer sammanhållen rättstillämpning.

3.2 Marknadsföring av olaglig tillgång samt straffskala

Utredningen föreslår även tillägg till lagens tillämplighet. Det ena är att det inte bara uttryckligen ska vara förbjudet med marknadsföring av obehörig tillgång till medietjänster, utan även att det ska vara straffbart. Utredningens uppfattning är att de argument som användes för att avstå ifrån att uttryckligen implementera EU-direktivets regler om förbud för marknadsföring samt att sanktionerna ska vara verkningsfulla, avskräckande och proportionerliga i förhållande till de följder den otillåtna verksamheten eventuellt kan få, inte längre är ändamålsenliga. **KLYS och Copyswede delar utredningens bedömning i denna del och tillstyrker förslaget** att sådana åtgärder ska vara straffbara.

KLYS och Copyswede tillstyrker också förslaget att harmonisera straffskalor med brott enligt upphovsrättslagen. Detta framstår som logiskt och bidrar till en mer konsekvent reglering som också stärker möjligheten för rättsvårdande myndigheter att agera effektivt.

3.3 Privat bruk

Utredningen föreslår att även innehav för privat bruk av olaglig utrustning mm ska förbjudas och göras straffbart. KLYS och Copyswede har förordat en sådan utveckling i tidigare utredningar och lagstiftningsärenden på området och ser alltså positivt på förslaget. I samband med behandlingen av denna fråga vill vi dock passa på att framhålla följande två aspekter:

1. Förslaget innebär att tjänsteleverantörers rättsliga ställning stärks bortom vad som gäller för upphovspersoner och utövande konstnärer i motsvarande situationer. Detta skapar en oönskad diskrepans mellan två regleringsområden som under lång tid strävat efter harmonisering.
2. Utformningen av bestämmelser om tillfälliga kopior enligt InfoSoc-direktivet behöver uppdateras i enlighet med SOU 2024:4 *Inskränkningar i upphovsrätten*.

Utredningen framhåller att det finns ett underskott i den svenska implementeringen av InfoSoc-direktivet såvitt avser utformningen och förarbetsuttolkningen av innebörden av direktivets bestämmelser om tillfälliga kopior, som idag regleras i 11 a § upphovsrättslagen. Utredningen noterar att förslag till läkandet av detta underskott ingår som en del i betänkandet *SOU 2024:4 Inskränkningarna i upphovsrätten*. När nu uppdateringen av lagstiftningen rörande obehörig tillgång till skyddad tjänst föreslås utformas på ett sätt som tar hänsyn till en mer direktivkonform normtolkning i detta avseende, är det av vikt att det säkerställs att även upphovsrättslagen uppdateras som föreslås i nämnda betänkande.

Mot denna bakgrund **menar KLYS och Copyswede** att det är angeläget att lagstiftaren skyndsamt följer upp lagstiftningen på upphovsrättsområdet för att säkerställa fortsatt harmonisering mellan regelverken.

3.4 Samhällelig kraftsamling

Utredningen för vidare resonemang om samhällelig kraftsamling på det aktuella området och lämnar i enlighet med utredningsdirektiven en rad förslag. Det handlar om mer fokus och samordning med avseende på olika myndigheters arbete med den aktuella problematiken. **KLYS och Copyswede delar utredningens bedömning i dessa delar och välkomnar förslaget** att ge PRV uppdrag att öka kunskapen om upphovsrättens innebörd och kartlägga skadeverkningarna av olovligt nyttjande av upphovsrättsligt skyddade verk och prestationer.

4. Avslutande synpunkter

KLYS och Copyswede ser positivt på att åtgärder vidtas för att motverka illegal IPTV och stärka den legala marknaden. Förslagen utgör ett viktigt steg för att säkerställa att upphovsrätten fungerar som avsett och för att de kulturella och kreativa branscherna även i fortsättningen ska kunna utvecklas och bidra till ett levande kulturliv.

Vi vill samtidigt framhålla att åtgärderna måste ses som en del av ett större upphovsrättsligt sammanhang där frågor om tillfälliga kopior, implementering av EU-rätten och kulturskapares ersättningsmodeller samspelar. Det är därför av stor vikt att fortsatta reformer genomförs med ett tydligt kulturpolitiskt perspektiv.

KLYS och Copyswedens medlemsorganisation Journalistförbundet kommer att skriva ett eget yttrande.

För KLYS

För Copyswede

Ulrica Källén

Mattias Åkerlind

Verksamhetschef

Vd